

Výroční zpráva 2010

BIOINSTITUT o. p. s.

Institut pro ekologické zemědělství a udržitelný rozvoj krajiny

Slovo úvodem

V roce 2010 vkročil Bioinstitut do šestého roku své činnosti. Byl to rok ve znamení dokončování víceletých výzkumných i vzdělávacích projektů Bioinstitutu. Jelikož se jednalo projekty od různých poskytovatelů (např. Ministerstvo zemědělství, Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo financí, Národní vzdělávací fond, Nadace rozvoje občanské společnosti), byly kladeny zvýšené nároky jak na dokončení všech plánovaných výstupů, tak na precizní dokončení administrace projektů. Jejich úspěšnou realizací Bioinstitut prokázal, že má již dostatečné zkušenosti i tým odborníků, pro zajištění jak výzkumných, tak aplikačních a vzdělávacích projektů. To také potvrdily výsledky řady kontrol, které proběhly v roce 2010 na pracovišti Bioinstitutu (např. FÚ Olomouc, Ministerstvo financí via společnost Ernst and Young, Nadace rozvoje občanské společnosti, Národní vzdělávací fond) a také finanční audit hospodaření celé společnosti. Žádná z těchto kontrol neshledala pochybení v realizaci či projektovém řízení projektů.

Nosným tématem většiny aktivit a projektů Bioinstitutu byla v roce 2010 ochrana přírody, krajiny a podpora biodiverzity. Díky víceletým výzkumným projektům, zaměřeným na optimalizaci hospodaření a koncept individuálního poradenského přístupu, jsme se aktivně zapojili i do příprav nového schématu agroenvironmentálních opatření pro nové programovací období od roku 2014.

Bioinstitut vypracoval v tomto roce nový strategický plán společnosti, který vznikl primárně z potřeby zajistit dlouhodobou personální, finanční i profesní stabilitu organizace. Po pěti letech fungování společnosti bylo žádoucí zhodnotit dosavadní činnost a výsledky a na jejich základě definovat budoucí cíle, stanovit priority řešených témat, revidovat příjemce poskytovaných služeb, stano-

vit nutnou a života schopnou strukturu organizace a její financování.

Z vývoje naší organizace je patrné, že společnost prošla za posledních šest let dynamickým vývojem. Úspěšně se dokázala začlenit do práce na podporu rozvoje ekologického zemědělství v České republice, navázala spolupráci s řadou odborníků, organizací, státním správou i zahraničními partnery. Postupně se snažíme profesionalizovat svou činnost a strategický plán je pokusem o další krok správným směrem.

Kontinuální řešení témat vyžaduje také kontinuální financování, které pouze z projektové činnosti nelze plnohodnotně zajistit. I přes tuto skutečnost usilujeme o naplňování cílů, ke kterým směřujeme.

Vážíme si podpory zakladatelů, kteří s námi spolupracují a rozvíjí naše partnerství s dalšími institucemi zejména na mezinárodní úrovni.

Vážíme si spolupráce se státní správou, která nás považuje za partnera při řešení témat souvisejících s ekologickým zemědělstvím, přebírá a dále rozvíjí námi započaté iniciativy, které by bez dalšího stálého financování nemohly plnit účel, pro který byly realizovány.

Vážíme si důvěry členů České technologické platformy, kteří nás zvolili jejím koordinátorem.

Vážíme si zájmu ekologických zemědělců o námi nabízené aktivity a výstupy. Komunikace a osobní kontakty nám poskytují potřebné podněty pro řešení, zpětnou vazbu pro naše návrhy a iniciativy. Vzájemná důvěra o spolupráce nám umožňuje výzkum či ověřování výstupů přímo „na poli“, bez kterého by jejich uplatnění v praxi nebylo možné. Díky jejich zájmu má naše práce smysl.

Mgr. Pavlína Samsonová
ředitelka Bioinstitutu

O Bioinstitutu

Bioinstitut, o. p. s. byl založen v roce 2004 jako partnerská organizace výzkumného ústavu pro ekologické zemědělství FiBL Frick ve Švýcarsku. Dalšími spoluzakladateli jsou PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců Šumperk a Univerzita Palackého v Olomouci.

Posláním Bioinstitutu je podpora rozvoje ekologického zemědělství v ČR formou výzkumu, vzdělávání, poskytování informací, osvěty a přenosu poznatků z vědy do praxe. Ekologické zemědělství vnímáme jako jedinou kontrolovanou a legislativně definovanou metodou udržitelného zemědělství v ČR, které neplní pouze produkční funkci, ale i řadu funkcí mimoprodukčních, podporuje udržitelný rozvoj venkova, biodiverzitu krajiny a udržitelnou produkci potravin.

Vize a cíle

Bioinstitut své aktivity směřuje k tomu, aby se stal:

- uznávaným odborným kompetenčním centrem pro ekologické zemědělství se zaměřením na vztah mezi zemědělstvím a ochranou přírody a krajiny
- prostředníkem a garantem pro zajištění efektivního přenosu poznatků výzkumu a vývoje do praxe a zpět v oboru ekologického zemědělství a v oblasti vztahu zemědělství a životního prostředí
- zástupcem zájmů sektoru ekologického zemědělství a zájmů venkova v komunikaci se státní správou v ČR a za neziskový sektor i na úrovni EU.

Lidé v Bioinstitutu

Správní rada

- **PŘESEDÁ** - - - - - Ing. Ludmila Mužikovská
- **MÍSTOPŘESEDÁ** - - Dr. Urs Niggli (do IX. 2010)
Ing. Petr Trávníček (od X. 2010)
- **ČLENOVÉ** - - - - - prof. RNDr. Otakar Štěrba, CSc.
prof. RNDr. Lubomír Dvořák (do IX. 2010)
prof. RNDr. Jitka Ulrichová CSc. (od X. 2010)
Dípl. Ing. Agr. ETH Martin Lichtenhahn
Ing. Jiřina Pavelková

Dozorčí rada

- **PŘEDSEDA** - - - - - **Ing. Henrieta Kotlebová** (do VIII. 2010)
JUDr. Michal Malacka Mag. i., Ph.D., MBA (od IX. 2010)

- **ČLENOVÉ** - - - - - **Ing. Miloslav Knížek**
Ing. Ivan Pur

- **PRACOVNÍCI BI** - - - - **Mgr. Pavlína Samsonová** – ředitelka
Mgr. Tomáš Berka – botanik, člen projektového týmu
Alice Bohačíková – sekretariát
Ing. Ladislav Čáp – databáze OXS, člen projektového týmu
Mgr. Stanislava Čížková – botanik, člen projektového týmu
Dr. Josef Dlouhý – koordinátor projektu
Mgr. Karolína Dyrtrtová – projektový koordinátor,
členka Rady a řídicího výboru IFOAM EU Group
Mgr. Jana Laciná – projektový koordinátor
Ing. Vladimír Lačňák – akreditovaný poradce pro ekologické zemědělství
Ing. Alena Malíková – akreditovaný poradce pro ekologické zemědělství
a ochranu přírody a krajiny
Ing. Markéta Sábliková – PR
Prof. Dr. Ing. Bořivoj Šarapatka, CSc. – agroekologie
Ing. Jiří Urban – koordinátor ČTPEZ

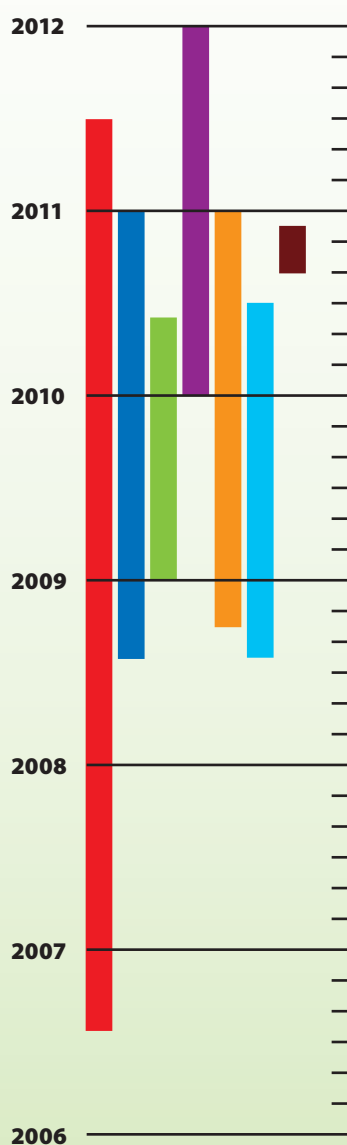
Externí spolupracovníci

- - - - - - **Ing. Stanislav Hejduk, Ph.D.**
Ing. Radomil Hradil
Ing. Radim Jarošek
Ing. Tomáš Mitáček
Mgr. Jan Mládek
Mgr. Stanislav Mudra
Ing. Jarmila Neugebauerová
Prof. RNDr. Milena Rychnovská, DrSc
Mgr. Tomáš Vynikal

akreditovaní poradci EZ a další

Projekty

Výzkumné projekty
Vzdělávací a osvětové
projekty a zakázky

- ← 7/2006 – 6/2011
Optimalizace zemědělské a říční krajiny v ČR s důrazem na rozvoj biodiverzity
- ← 7/2008 – 12/2010
Optimalizace ekologického zemědělství a vybraných agroenvironmentálních opatření s důrazem na ochranu přírody a krajiny
- ← 12/2008 – 5/2010
Využití luskovino-obilných směsek pro zvýšení soběstačnosti v krmivech a pro podporu kvality půdy na ekologických farmách v České republice
- ← 1/2010 – 12/2011
Sít agroenvironmentálních poradenských a informačních center v ČR
- ← 9/2008 – 12/2010
Ekologické zemědělství a zpracování biopotravin
- ← 7/2008 – 6/2010
Ekozemědělci přírodě – Modelové ekofarmy jako vzor pro ochranu přírody a krajiny na úrovni zemědělského podniku
- ← 9/2010 – 11/2010
Přenos švýcarských poznatků o podpoře a posílení biodiverzity na zemědělské půdě do podmínek České republiky

Výzkumné projekty

Optimalizace zemědělské a říční krajiny v ČR s důrazem na rozvoj biodiverzity

- **Registrační číslo:** 2B06101
- **Období realizace:** 7/2006 – 6/2011
- **Poskytovatel:** MŠMT, Národního programu výzkumu II.
- **Hlavní řešitel projektu:** Univerzita Palackého Olomouc
- **Spoluřešitelé:** Bioinstitut, o.p.s., ČHMÚ, ČZU, MENDELU, Výzkumný ústav pícninářský, Výzkumný ústav bramborářský, OSEVA – Výzkumná stanice

Cílem našeho pracoviště je v rámci projektu vytvořit a ověřit Metodiku plánů environmentálně šetrného hospodaření zemědělského podniku v krajině. Projekt je tematicky propojen s projektem Ekozemědělci přírodě, kde přenášíme výstupy z našeho výzkumu přímo do praxe zemědělských podniků. Dílčím úkolem řešení je příprava bodového systému hodnocení podniků, který umožní zhodnocení a kvantifikaci vlivu stávajícího způsobu hospodaření na biodiverzitu zemědělsky využívané krajiny. Dalším poradenským nástrojem, vyvíjeným v rámci projektu je metodika mapování zemědělského podniku a metodika plošného sledování a třídění trvalých travních porostů, které jsou rovněž využívány při tvorbě plánu.

S ohledem na vstupní hodnocení a výsledky mapování jsou pak navrhovány plány, které nabízí efektivnější využití stávajících agroenvironmentálních opatření, jejich doplnění o opatření podporovaná z Programu péče o krajinu případně doporučení vhodných managementů krajinných prvků apod. Bodový systém a metodiku plánů jsme v roce 2010 ověřovali formou pilotních projektů na několika podnicích zapojených v síti „Ekozemědělci přírodě“.

Optimalizace ekologického zemědělství a vybraných agroenvironmentálních opatření s důrazem na ochranu přírody a krajiny

- **Registrační číslo:** SP/2d3/155/08
- **Období realizace:** 7/2008 – 12/2010
- **Poskytovatel:** VaV MŽP
- **Hlavní řešitel projektu:** Bioinstitut, o. p. s.
- **Spoluřešitelé:** UP Olomouc, VÚMOP Praha Zbraslav, ÚZEI Praha, pracoviště Brno

Projekt, který měl za cíl zkvalitnění systému a posílení přínosů agroenvironmentálních opatření pro přírodu a krajinu poskytl čtyři typy návrhů, formulované odborníky z oboru pedologie, botaniky, entomologie a ornitologie. Byla provedena revize nastavení a účinnosti vybraných stávajících opatření a na jejím základě pak definována modifikovaná nebo zcela nová opatření, která byla podrobena ekonomickému hodnocení jejich nákladovosti. Předmětem řešení byla zejména podopatření ošetřování travních porostů a opatření Ptačí lokality na travních porostech – hnízdiště chřástala polního. Vedle AEO titulů byly formulovány také návrhy pro úpravu podmínek GAEC.

Využití luskovino-obilných směsek pro zvýšení soběstačnosti v krmivech a pro podporu kvality půdy na ekologických farmách v České republice

- **Registrační číslo:** A/CZ0046/1/0024
- **Období realizace:** 12/2008 – 5/2010
- **Poskytovatel:** projekt podpořen Finančními mechanismy EHP a Norska a státním rozpočtem ČR prostřednictvím Fondu pro podporu výzkumu
- **Hlavní řešitel projektu:** Bioinstitut, o. p. s.
- **Spoluřešitelé:** Bioforsk Organic (Norsko), Agritec – výzkum šlechtění a služby s. r. o., MENDELU Brno

Cílem projektu bylo ověření možného složení luskovino-obilných směsek s ohledem na podmínky ekologického zemědělství, s ohledem na nové odrůdy, potenciální zaplevelení, mechanizaci používanou v EZ, ekonomiku pěstování a hlavně výživovou hodnotu krmiv. Výstupem projektu bylo několik odborných článků, školení a příručka „Pěstování luskovino-obilných směsek v ekologickém zemědělství – Výsledky pokusů na vybraných ekofarmách v ČR“. Ve spolupráci s norskými partnery vznikla publikace „Žížaly a jejich význam pro zlepšování kvality půdy“.

Vzdělávací a osvětové projekty a zakázky

Sít agroenvironmentálních poradenských a informačních center v ČR

- **Zkrácený název:** Sít agro-envi
- **Období realizace:** 1/2010 – 12/2011
- **Poskytovatel:** SFŽP a MŽP
- **Hlavní řešitel projektu:** PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců
- **Spoluřešitelé:** Bioinstitut, o.p.s., EPOS – Spolek poradců v ekologickém zemědělství o.s., PRO-BIO RC Litomyšl, IS pro rozvoj Moravských Kopaníc o.p.s.

Díky prostředkům poskytovaným SFŽP provozují partneři projektu informační centra, která šíří odborné poznatky o metodách a postupech šetrného ekologického hospodaření a v rámci workshopů a seminářů motivují zájem zemědělců o další možnosti a přístupy k ochraně přírody a krajiny. Součástí projektu je i práce odborných pracovních skupin, které pracují v rámci 3 hlavních témat: půda, trvalé kultury a ochrana přírody a krajiny. Posledně jmenovanou skupinu koordinuje Bioinstitut, předmětem řešení jsou již zmíněná agroenvironmentální opatření a možnost jejich řešení v novém programovacím období formou tzv. faremního plánu.

Způsob zemědělského hospodaření výrazně ovlivňuje všechny složky životního prostředí, je základem pro utváření krajiny a má výrazný vliv na druhovou pestrost v přírodě. Proto projekt usiluje o šíření informací o těchto vzájemných vazbách jak mezi zemědělce, tak širokou veřejnost. V rámci popularizace přínosů ekologického hospodaření zpracoval v roce 2010 Bioinstitut 2 postery s tématem „Ekologické zemědělství“ a „Voda v krajině“, 4 letáky pro podniky zapojené v síti „Ekozemědělci přírodě“. Dále bylo vydáno 2. aktualizované vydání příručky „Místa pro přírodu“ doplněné o informace o nových dotačních programech a novele zákona o zemědělství a uspořádány 2 semináře na téma využití TTP v ekologickém zemědělství a krajinné prvky.

Ekologické zemědělství a zpracování biopotravin

- **Období realizace:** 9/2008 – 12/2010
- **Zadavatel:** MZe – veřejná zakázka
- **Dodavatel:** PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců s jeho pobočkami a regionálními centry
- **Subdodavatelé:** Bioinstitut, o.p.s. a EPOS – Spolek poradců v ekologickém zemědělství o.s.

Díky realizaci zakázky mělo několik stovek zemědělců možnost absolvovat vzdělávací semináře a praktické ukázky zpracování biopotravin, vznikla celá řada informačních a vzdělávacích materiálů nejen o ekologických podnicích, ale i o zpracování bioproduktů. Celá řada ekofareb byla vybavena informačními místy a panely pro veřejnost. V neposlední řadě byla vypracována a praxí ověřena metodika pro zvyšování životní pohody hos-

podářských zvířat. Cílem bylo zvýšit informovanost v oboru ekologického zemědělství a tím přispět k jeho celkovému rozvoji v ČR.

Zakázka podpořila rozvoj sítě modelových ekologických hospodářství s nadstandardními aktivitami v ochraně životního prostředí či faremním zpracováním biopotravin, do které se zapojilo na 11 ekozemědělců. Bioinstitut vytvořil pro členy sítě informační tabule a letáky, které propagují a vysvětlují principy ekologického zemědělství v interakci s okolní přírodou a krajinou. V sedmi podnicích byla vybudována a vybavena informační místa, která zároveň slouží jako prostory pro pořádání vzdělávacích a osvětových akcí. Prostřednictvím informačních míst, tabulí, letáků a zejména osobním kontaktem se spotřebiteli, veřejností i novými zájemci o ekologické hospodaření, předávají modelové podniky své zkušenosti s šetrným hospodařením v krajině a faremním zpracováním. Na svém vlastním příkladu tak ukazují multifunkčnost ekologického hospodaření.

Rozvoj faremního zpracování bioproduktů podpořil Bioinstitut vydáním 4 praktických příruček o produkci a zpracování vybraných bioproduktů. Příručky byly zpracovány za přispění celé řady odborníků z různých oborů a představují praktického průvodce všech ekozemědělců, kteří chtějí dovést svou produkci až do konce. V posledním roce řešení se tým odborníků se podílel na vydání příručky „Pěstování léčivých a kořeninových rostlin v ekologickém zemědělství; na ekologických farmách proběhly semináře na téma zpracování bioproduktů, péče a ochrana půdy a pěstování léčivých rostlin. Veškeré informace o aktivitách a výstupech zakázky jsou dostupné na webových stránkách www.pro-bioprojekt.cz.

Ekozemědělci přírodě – Modelové ekofarmy jako vzor pro ochranu přírody a krajiny na úrovni zemědělského podniku

- **Období realizace:** 07/2008 – 06/2010
- **Poskytovatel:** podpořeno grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci Finančního mechanismu EHP a Norského finančního mechanismu prostřednictvím Nadace rozvoje občanské společnosti, Ministerstvem zemědělství ČR, Lichtenštejnskou nadací Sonnenwiese Stiftung prostřednictvím FiBL.
- **Řešitel projektu:** Bioinstitut, o. p. s.

Cílem projektu byla podpora ekologického zemědělství jako důležitého předpokladu zachování druhové rozmanitosti a rozmanitosti venkovské krajiny.

Projekt Ekozemědělci přírodě II byl v roce 2010 úspěšně ukončen. V jeho průběhu jsme uspořádali řadu seminářů jak pro zapojené zemědělce v síti „Ekozemědělci přírodě“, tak pro veřejnost a středoškolské studenty se zaměřením na zemědělství a ochranu přírody. Velikou oblibu si získaly již pravidelně pořádané semináře v centru ekologických aktivit města Olomouc Sluňákov.

Realizovali jsme řadu poradenských návštěv na ekofarmách, pomohli s přípravou žádostí o dotace (např. na výsadbu rozptýlené zeleně v zemědělské krajině). Akcí pořádaných v rámci projektu se zúčastnilo celkem

355 účastníků (4 semináře a 4 workshopy, 2 brigády) včetně lektorů z ČR, Rakouska, Švýcarska a Velké Británie. Byla publikována řada odborných článků a měsíčník „Zpravodaj Ekozemědělci přírodě“, vydávaný v rámci časopisu Bioměsíčník.

Naši zástupci se v průběhu řešení projektu účastnili řady jednání odborných skupin na Ministerstvu zemědělství a Ministerstvu životního prostředí a aktivně přispívali k tvorbě nové legislativy a strategických dokumentů.

Přenos švýcarských poznatků o podpoře a posílení biodiverzity na zemědělské půdě do podmínek ČR

- **Registrační/evidenční číslo:** 015
- **Období realizace:** 9/2010 – 11/2010
- **Poskytovatel:** MF ČR Program švýcarsko-české spolupráce

V rámci programu švýcarsko-české spolupráce, který podporuje výměnu expertů a spolupráci mezi domácími a zahraničními pracovišti, podnikli pracovníci Bioinstitutu týdenní studijní cestu do Švýcarska. Jejím cílem bylo posílení odborné spolupráce se zakladatelskou organizací FiBL Frick, vzájemná výměna pracovních zkušeností a pro Bioinstitut zejména implementace získaných informací do řešených projektů a zakázek. Předmětem jednání bylo také srovnání přístupů k systému podpory a ochrany biodiverzity v zemědělsky využívané krajině a princip ekologických kompenzačních ploch (EKP), způsob jejich údržby a podmínky dotační podpory. Švýcarský systém EKP je unikátním způsobem ochrany stanovišť, která poskytují útočiště volně žijícím živočichům a plně rostoucím rostlinám a zároveň přispívají k ochraně půdy i vodních zdrojů.

Pobyt pracovníků Bioinstitutu ve FiBL umožnil také diskuzi nad možnými společnými projektovými záměry.

Akce

Luskovino-obilní směsky v ekologickém zemědělství – nové poznatky pro praxi

- **KDY:** 9. 3. 2010
- **KDE:** Krajský úřad kraje Vysočina, Jihlava

Bioinstitut ve spolupráci s partnery projektu LCI Organic uspořádal pro zemědělce školení zaměřené na pěstování luskovino-obilných směsek (LOS). Tématem bylo seznámení s agrotechnickými parametry pěstování, s vlivem podílu hrachu na výskyt plevelů, chorob a škůdců v LOS a s možnostmi jejich využití ve výživě přežvýkavců, vliv na kvalitu půdy, ekonomika pěstování a praktické zkušenosti z modelových farem.

Krajinné prvky – jejich význam, registrace, zakládání a péče

- **KDY:** 25. 6. 2010
- **KDE:** Farma HUCUL, Janova Hora, Vítkovice v Krkonoších

Workshop na téma registrace a péče o krajinné prvky (KP), zkušenosti s registrací KP do registru užitvatelů půdy LPIS na Agenturách pro zemědělství a venkov a informace o následných kontrolách inspektory SZIF, určený zemědělcům a pracovníkům státní správy. Součástí setkání byly přednášky o významu krajinných prvků z pohledu ochrany přírody, finančních podporách pro zakládání nových krajinných prvků a se způsoby, jak tyto prvky založit a následně o ně pečovat. Závěr patřil exkurzi po pozemcích farmy Hucul s praktickou ukázkou typických krajinných prvků Krkonoš, kterými jsou např. kamenné zídky, snosy, solitéry v krajině.

Výživa mléčného skotu v EZ založená na krmivech z trvalých travních porostů

- **KDY:** 13. 5. 2010
- **KDE:** Farma Ing. Dalibora Vacka, Opatovice u Hranic

Další z cyklu seminářů, pořádaný Bioinstitutem na modelových farmách, byl tematicky rozdělen na dva bloky. První část byla věnována ochraně přírody a významu krajinné zeleně. V jejím rámci byl prezentován návrh faremního plánu, který pro ekologické hospodářství pana Vacka zpracoval Bioinstitut. Další přednášející se zaměřili na výsadbu stromů v zemědělské krajině z hlediska druhové rozmanitosti, akumulace slunečního záření, zadržování vody v krajině, i pro jejich spotřební a estetickou hodnotu. V druhé části semináře byly prezentovány požadavky na výživu mléčného skotu, které měly odpovědět na otázku, zda pastva, seno a senáž mohou být dostatečným krmivem a zdrojem výživy skotu.

Kvalita půdy v ekologickém zemědělství

- **KDY:** 23. 11. 2010
- **KDE:** Biofarma Sasov, Jihlava, kraj Vysočina

Kvalita a úrodnost půdy je základním předpokladem dobrého výnosu, ale také výsledkem péče o ni. Pro ekologické zemědělství je tento vzájemný vztah základním předpokladem, ne však pravidlem. Pochopení vzájemných vazeb a schopnost jejího hodnocení, může zemědělcům významně přispět k racionálnímu hospodaření, výživě rostlin a minimalizaci negativních vlivů na životní prostředí.

V rámci semináře byly prezentovány základní charakteristiky a indikátory půd, které jsou předmětem sledování a vzorkování, význam biomasy a bilance živin v systému, funkce organických látek v půdě, zdroje živin z horninového podloží, z atmosféry a v neposlední řadě z posklizňových zbytků. Pro zemědělce byla určitě zajímavá informace o objemu hmoty, které po sobě ve formě posklizňových zbytků na orné půdě zanechávají různé plodiny. Ty jsou zdrojem organické hmoty, významné pro tvorbu humusu a míru jeho obsahu a kvality v půdě. Účastníci byli seznámeni také se systémem agrochemického zkoušení půd, jehož výsledky jsou dostupné v rámci evidence LPIS, a které mohou zemědělci při hospodaření využívat.

Hostující Biofarma Sasov představila zahájení projektu bioplynové stanice i všechna úskalí projektových příprav, očekávání do budoucna i dosud nezodpovězené otázky kolem bioplynové stanice a jejího využití v EZ.

Pěstování, sběr a zpracování léčivých rostlin v systému EZ

■ SEMINÁŘ 1

■ **KDY:** 31. 8. 2010

■ **KDE:** farma Bozeticce, Borohrádek

Na modelové ekologické farmě v Borohrádku – Bozeticích byla představena nová příručka „Pěstování léčivých a kořeninových rostlin v ekologickém zemědělství“. Prezentace autorů byla doplněna praktickými zkušenostmi ekologických pěstitelů léčivých rostlin i pohledem ájurvédské medicíny na léčivé rostliny a inspirací na další možnosti rozšíření škály pěstovaných léčivek, jejich zpracování a využití. Součástí byla i prohlídka sušárny léčivých rostlin na farmě pana Podstavka a exkurze do firmy Apotheke v Libchavách u Ústí nad Orlicí, kde část produkce tvoří čaje v BIO kvalitě.

■ SEMINÁŘ 2

■ **KDY:** 17. 6. 2010

■ **KDE:** Sonnentor, Čejkovice

Druhé seznámení s léčivými rostlinami a novou praktickou příručkou se uskutečnilo ve zpracovatelském podniku Sonnentor, který účastníkům nabídl i možnost prohlídky svých provozních prostor.

Půda – význam, ochrana a péče a Přírodní zahrady

■ **KDY:** 16. – 17. 2. 2010

■ **KDE:** Ekologické centrum Sluňákov, Horka n. M.

Bioinstitut uspořádal již třetí ročník dvoudenního semináře v ekologickém centru Sluňákov u Oloouce. Tentokrát pozval odborníky, kteří se ve svých přednáškách zaměřili na aktuální problémy vztahující se k zemědělské půdě. Kromě rozsáhlých záborů půdy pro výstavbu nejrůznějších „nezbytných“ staveb dochází k její degradaci – acidifikaci, dezertifikaci či ztrátě půdní úrodnosti související především s úbytkem organické hmoty. Větrná a zejména vodní eroze nás připravuje o obrovské množství jedné z nejcennějších složek přírody. Odborníci se ve svých přednáškách zaměřili jak na identifikaci těchto problémů, tak představili i možná praktická řešení – šetrné postupy hospodaření k půdě včetně možných legislativních opatření. Druhá část semináře byla věnovaná tématu přírodních zahrad, jejich zakládání, významu a mimo jiné i starým odrůdám.

Návštěva ekologických farem ve Švýcarsku a seznámení se švýcarskou zemědělskou legislativou

■ **KDY:** září 2010

V rámci studijní cesty do Švýcarska navštívili pracovníci Bioinstitutu také švýcarské zemědělské podniky. Úvodní zastávka směřovala do oblasti meandrů Rýna na biodynamický podnik GutRheinau, který využívá funkční biodiverzitu v zemědělské produkci. V další části návštěvy jsme byli seznámeni s projektem revitalizace mokřadního biotopu na orné půdě. Exkurze po ekofarmách pak pokračovala návštěvou podniků v oblasti Seeland. Přímo v terénu jsme tak měli možnost konzultovat zkušenosti zemědělských podniků, poradců a pracovníků státní správy s jejich realizací, financováním, a v neposlední řadě i motivaci samotných podniků ke vstupu do revitalizačních projektů a dotačních programů.

ČTPEZ

Česká technologická platforma pro ekologické zemědělství ČTPEZ zahájila první rok své činnosti. Hlavním cílem platformy je propojit základnu (prvovýrobu a zpracovatele) s poradenstvím, výzkumem a vzděláváním. Součástí této vertikální struktury jsou i spotřebitelé a komunikace se státní správou. Platforma sdružuje zástupce zemědělské prvovýroby, zpracování a obchodu a jejich podněty přenáší do témat výzkumu a vývoje.

Platformu v prvním roce činnosti zastupoval Bioinstitut Olomouc, který plní roli koordinátora.

Za účelem možnosti naplňování účelu založení ČTPEZ, priorit Strategické výzkumné agendy a cílů Implementačního akčního plánu ČTPEZ, zpracoval koordinátor platformy spolu s členy – zejména zástupci sektoru výzkumu a vzdělávání – projektovou žádost v rámci výzvy OP VK Oblast podpory 2.4 Partnerství a sítě: „Budování odborných kapacit a podpora spolupráce v rámci ČTPEZ.“

Byla zaregistrována doména **www.ctpez.cz**, kde jsou postupně shromažďovány klíčové argumenty pro ekologické zemědělství, produkci a konzumaci biopotravin, které jsou k dispozici volně ke stažení.

Členové platformy se aktivně podíleli na přípravě a přepracování nového programu výzkumu resortu zemědělství s názvem Komplexní udržitelné systémy (KUS) a na jeho předložení Radě vlády pro výzkum, vývoj a inovace. Rovněž se podíleli na tvorbě investičního programu pro výzkumné organizace. Program KUS byl radou vlády schválen.

Důležitá byla tvorba priorit za ČR pro mezinárodní výzkumný program Core Organic II, kde byly za ČR definovány priority v intenzifikaci ekologické RV se zaměřením na produkci krmiv pro monogastry, v ŽV chovy prasat, a dodatečně i kvalita biopotravin.

Platforma uspořádala v prosinci 2010 v Rančívově a v Sasově u Jihlavy seminář, kterého se zúčastnili zástupci praxe, zpracovatelů, státní správy i výzkumné s vzdělávací sféry, s cílem sestavení formulací potřeb z praxe pro další výzkumné úkoly. Následně byl uspořádán workshop a exkurze s vedením modelové Biofarmy Sasov, kde probíhá několik vývojových experimentů, výuka EZ i vědecké výzkumné projekty (NAZV) v ekologickém chovu prasat.

Významná byla i podpora seminářů, konferencí, workshopů. Proběhl seriál seminářů na ČZU – „Ožehavé otázky prosazování ekologických přístupů v ochraně přírody a krajiny v rámci hospodářských aktivit v kontextu ČR a EU“, „Trvale udržitelná skutečnost“ a „Chov hospodářských zvířat v ekologickém zemědělství“.

Platforma se prostřednictvím svých členů podílela na přípravě mezinárodní vědecké konference „*Organic Food Quality and Health Research*“ (FQH) v Praze a zahájila přípravu 3. vědecké konference o EZ, která se bude konat na podzim roku 2011 v Praze.

V roce 2010 se ČTPEZ stala členem evropské platformy TP Organic a IFOAM EU Group.

Více na www.ctpez.cz.

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

Spolupráce s MZe

Školení kontrolních organizací ekologického zemědělství

Školení bylo realizováno v rámci Ročního vzdělávacího plánu MZe. V roce 2010, poprvé po zavedení úředních kontrol ekologického zemědělství, zvolilo MZe jednotnou koncepci vzdělávání pro všechny pracovníky kontroly EZ, která zajišťuje součinnost a jednotný výklad garantovaný MZe ČR (odbohem environmentálním a ekologického zemědělství). Tento přístup prospěje nejen k lepšímu osvojení nových poznatků ale hlavně k jejich jednotné interpretaci. Součástí školení byly i závěry a otevřené otázky, které budou předmětem vzdělávání v dalším roce. Bioinstitut přizval ke spolupráci jak domácí, tak zahraniční lektory, nosnými tématy vzdělávání byly zejména půda a rostlinná produkce, přípravky na ochranu rostlin, analýzy rizik, směrnice o limitech reziduí, výklady metodických listů vydávaných MZe, správní řízení, rizikovost provozů apod.

Ročenka EZ

Bioinstitut zpracovává Ročenku ekologického zemědělství v České republice již od roku 2006. Díky zvyšující se kvalitě sběru dat a těsnější spolupráci se všemi aktéry sektoru se nám daří dokumentovat vývoj ekologického zemědělství na více úrovních celé výrobní vertikály. Ročenka je každoročně přeložena i do anglického jazyka a tak poskytuje informace o vývoji EZ v ČR nejen u nás, ale i na mezinárodní úrovni. Souhrn nejdůležitějších dat a informací je prezentován také na stránkách „*Organic-Europe*“ v sekci „*Country Reports*“ (<http://www.organic-europe.net>).

Pro zemědělce

Informační tabule

Pro farmy zapojené do našich projektů zhotovujeme informační tabule, které seznamují veřejnost s hospodařením a přírodovědnými zajímavostmi dané farmy. Každá tabule je originální svým obsahem, seznamuje s historií daného místa, produkčním zaměřením farmy, vysvětluje, čím ekologické zemědělství prospívá krajině, přírodě, zvířatům.

V roce 2010 jsme zhotovili tabule pro tyto podniky:

- Farma u řeky Orlice – Šetné hospodaření v říční krajině
- Šrůtkova ekologická farma – Ekologické hospodaření v obci Benešov na Vysočině
- Voda v krajině – Návraty vody do krajiny (revitalizace říčního toku Včelnička)
- Bemagro Malonty – Ekologické zemědělství harmonie mezi přírodou a zemědělstvím

Stojany tabulí z masivního dřeva, doplněny o barevný plastový poster, jsou umísťovány na turisticky frekventovaná místa (turistické stezky, příjezd k farmě). Cílem je seznámit návštěvníky farem, ale i místní veřejnost s charakterem ekologického hospodaření.

Letáky

Farmám zapojeným do projektů zpracováváme také informační letáky. Nabídky využila biofarma Sasov (Jak se žije bio na Českomoravské vrchovině), Stateček u Lněničků (Pestré ekologické hospodaření v ptačí oblasti Doupovské hory), Ondřej Podstavek (Ekologické zemědělství, příroda a krajina v Bozeticích v Přírodním parku Orlice) a farma Kozodoj.

We strive for harmony with nature

We cooperate with the local Secondary School of Agriculture and with University of Agriculture in Brno and Orlice in order to carry out research activities in the Czech Republic and abroad. We participate in many projects (e.g. organic production, animal husbandry, etc.) and we are also involved in the development of agricultural products. The products are sold in our own shops and in cooperation with other producers. We are also involved in the development of agricultural products. We are also involved in the development of agricultural products. We are also involved in the development of agricultural products.

BIOPRODUKTY

Produkty ekologického hospodaření a udržitelného zemědělství

www.kozodoj.cz

Jak se ŽIJE BIO na Českomoravské vrchovině

KOZODOJ

PRŮVODNÍ

2010

Remízky, stáje a ušlechť

Remízky stáje a ušlechť jsou součástí ekologického hospodaření. Jsou navrženy tak, aby umožňovaly zvířatům volný pohyb a přístup ke krmivům. Jsou navrženy tak, aby umožňovaly zvířatům volný pohyb a přístup ke krmivům. Jsou navrženy tak, aby umožňovaly zvířatům volný pohyb a přístup ke krmivům.

STAVBY

Stavby ekologického hospodaření a udržitelného zemědělství

www.kozodoj.cz

Pestré ekologické hospodaření v ptačí oblasti Doupovské hory

KOZODOJ

PRŮVODNÍ

2010

Pro veřejnost

Zpravodaj

Také v roce 2010 jsme pokračovali ve vydávání Zpravodaje Ekozemědělci přírodě, publikovaného v časopise „Bioměsíčník“. Díky spolupráci s vydavatelem firmou vh presss je Zpravodaj v tištěné podobě distribuován všem členům svazu PRO-BIO, podnikům zapojeným v síti Ekozemědělci přírodě a zároveň dalším předplatitelům. Vychází v nákladu přibližně 6000 výtisků měsíčně.

Témata zpravodaje v roce 2010

- Příběh kukuřice z Rheinau
- Ochrana biodiverzity v zemědělské krajině ve Švýcarsku
- Globální změny aneb svědectví půdy (3 díly)
- Za ekologickým zemědělstvím agroenvi opatřeními do Anglie a Skotska
- Krajinné prvky – nová legislativa, jejich ochrana a čerpání podpor
- Bioplynové stanice – stav v ČR
- Protipovodňová a protierozní opatření
- Ochrana přírody na modelových farmách ve Velké Británii (2 díly)

Elektronický archív všech čísel je přístupný na webových stránkách www.bioinstitut.cz.

Webové stránky

Aktuální informace o dění na poli výzkumu, projektů, spolupráce, pozvánky na akce a semináře, nabídka publikací, fotogalerie a tiskové informace jsou průběžně k dispozici na webových stránkách Bioinstitutu www.bioinstitut.cz.

Publikační činnost

Agroekologie

Učebnice o agroekologii – vědecké disciplíně, která využívá ekologické teorie ke studiu, designu, managementu a hodnocení produktivních zemědělských systémů, jež současně chrání přírodní zdroje. K dlouhodobému řešení problémů moderního zemědělství je možno dospět jedině restrukturalizací a takovou správou zemědělských systémů, která změní jejich podobu a fungování na základě agroekologie. Učebnice je určena jak pro moderní zemědělský provoz, tak pro akademickou obec.

Ekologické zemědělství a biodiverzita

Informační bulletin shrnující závěry mnoha výzkumných projektů, zaměřených na vliv EZ na kvalitu životního prostředí a potažmo početnosti různých živočišných a rostlinných druhů. Ekologické zemědělství prokazatelně zvyšuje biodiverzitu ve srovnání s konvenčním zemědělstvím. Menší produkční intenzita a vyšší podíl přírodních stanovišť vedou k tomu, že se v ekologických podnicích dosud vyskytuje mnoho stanovištně typických rostlinných a živočišných druhů a zemědělci mohou profitovat z nedotčeného a tím udržitelně fungujícího ekosystému.

Materiál je přeložen ze švýcarského originálu vydaného FiBL do českého jazyka.

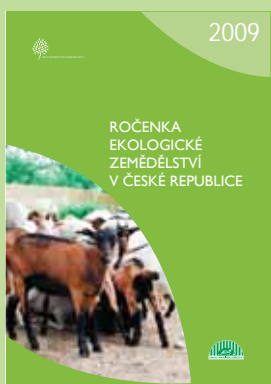
Organic Agriculture Ekologičeskoje selskoje chozjajstvo

Učebnice ekologického zemědělství v anglickém a ruském jazyce. Cizojazyčné verze knihy „Ekologické zemědělství v praxi“ nabízí všem zájemcům o tento typ hospodaření prakticky zaměřenou učebnici, určenou pro výuku jak učitelům a studentům, tak také pro praxi.

Ročenka ekologického zemědělství za rok 2009

Ročenka sleduje vývoj a současný stav ekologického zemědělství v ČR, informace o ekologických farmách a strukturu jejich produkce, výrobu, prodej a distribuci biopotravin, právní předpisy, podpory v EZ, kontroly EZ, vzdělávání, vědu a výzkum, propagaci EZ a další.

Bioinstitut připravil ve spolupráci s autory pro MZe ČR.

Pěstování luskovino-obilných směsek v ekologickém zemědělství Výsledky pokusů na vybraných ekofarmách v ČR

Zkušeností a poznatků s pěstováním luskovino-obilných směsek (LOS) v podmínkách konvenčního zemědělství je poměrně velké množství, naproti tomu prakticky využitelných a experimentálně ověřených poznatků v podmínkách ekologického zemědělství je naprostý nedostatek. Tento stav dal podnět k formulaci dvou výzkumných projektů, které experimentálně ověřují využití LOS v ekologickém zemědělství na vybraných ekofarmách v ČR a jejichž průběžné výsledky jsou shrnuty v této publikaci. Jedná se o celou řadu oblastí, od volby druhů a odrůd plodin a jejich vzájemného poměru při pěstování přes experimentální ověření vlivu na výskyt chorob, škůdců a plevelů, až po kvalitu a výživovou hodnotu produkce a ekonomiku.

Pěstování léčivých a kořeninových rostlin v EZ

Další z řady Metodik pro praxi, které vydal Bioinstitut ve spolupráci s odborníky. Příručka poskytuje informace o léčivkách, jejich pěstování a obecných zásadách agrotechniky, technologii zpracování, systému HACCP, skladování, balení, produkci osiv a hlavních zásadách ekologické produkce. Přílohou jsou barevné fotografie chorob a škůdců, obsáhlý seznam další užitečné literatury.

Místa pro přírodu na vaší farmě (2. aktualizované vydání)

Bioinstitut ve spolupráci s odborníky na ochranu přírody a krajiny vydal aktualizované vydání praktické příručky Místa pro přírodu na vaší farmě, která je podrobně doplněna o téma krajinných prvků – jejich význam, ochranu, evidenci, finanční podporu apod. Poskytuje informace o různých přírodních biotopech v zemědělském podniku, o jejich potenciálním ohrožení a možnostech zachování těchto ekologicky cenných ploch, včetně aktualizace seznamu dostupných dotačních titulů. Pasáže týkající se dotačních titulů byly konzultovány s pracovníky Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky a Ministerstvem zemědělství České republiky.

Příručka je určena především zemědělcům, kteří by rádi ve svém podniku zachovali či zvýšili biotopickou diverzitu, podpořili ohrožené druhy rostlin a živočichů, a případně by rádi na prováděná opatření získali některou z finančních dotací.

Žížaly a jejich význam pro zlepšování kvality půdy

Příručka nabízí informace o prospěšnosti žížal pro půdu a zemědělství, o biologii, druzích a životě žížal. Žížala je zde jako pomocník, kterým žádný zemědělec nepohrdne. Pracuje zdarma, živí se půdou a rostlinnými zbytky, pečlivě zpracovává půdu, zlepšuje dostupnost živin pro rostliny a podporuje růst rostlin.

Překlad této publikace vznikl na základě spolupráce mezi Bioinstitutem a Bioforsk Organic v rámci norského – českého výzkumného projektu „Využití luskovino-obilních směsěk pro zvýšení soběstačnosti v krmivech a pro podporu kvality půdy na ekologických farmách v České republice“.

Finanční přehled

NÁKLADY

Struktura nákladů	Kč	EUR
Materiál – běžná spotřeba	88 072	3 514
Cestovné	450 070	17 960
Ostatní služby	3 000 496	119 732
Mzdové náklady	3 086 380	123 160
Zákonné sociální pojištění	930 641	37 137
Kurzové ztráty	357 889	14 281
Jiné ostatní náklady	21 713	866
Tvorba opravných položek	-124 386	-4 964
Dodatečné odvody daně z příjmů	17 800	710
CELKEM	7 828 676	312 397

VÝNOSY

Struktura výnosů	Kč	EUR
Tržby za vlastní výrobky	64 622	2 579
Tržby z prodeje služeb	1 046 051	41 742
Tržby za prodané zboží	12 148	485
Úroky	6 088	243
Kurzové zisky	103 977	4 149
Přijaté příspěvky (dary)	204 124	8 145
Jiné ostatní výnosy	10 460	417
Příspěvky zúct. v organizaci	60 000	2 394
Provozní dotace	6 360 348	253 805
CELKEM	7 867 817	313 959

VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ

Výnosy celkem	7 867 817	313 959
Náklady celkem	7 828 676	312 397
Hospodářský výsledek	39 142	1 562

EUR = 25,060

podle kurzu ČNB
k 31. 12. 2010

Slovo auditora

OL AUDITING, s. r. o.

tř. Svobody 956/31, 772 00 Olomouc, Česká republika

zápis do OR vedeném Krajským soudem
v Ostravě, odd. C, vložka 17744

tel./fax: 587420338
e-mail: ol_auditing@mybox.cz

Zpráva nezávislého auditora

o ověření výroční zprávy za rok 2010

společnosti

Bioinstitut, o. p. s

Křížkovského 8, 771 47 Olomouc, IČ: 26856948

Ověřili jsme soulad výroční zprávy s účetní závěrkou společnosti Bioinstitut, o. p. s., Křížkovského 8, 771 47 Olomouc, IČ: 26856948 za rok 2010. Za sestavení a správnost výroční zprávy je zodpovědný statutární orgán společnosti. Naším úkolem je vydat na základě provedeného ověření stanovisko o souladu výroční zprávy s účetní závěrkou.

Ověření jsme provedli v souladu Mezinárodními auditorskými standardy a souvisejícími aplikačními doložkami Komory auditorů České republiky. Tyto standardy vyžadují, aby auditor naplánoval a provedl ověření tak, aby získal přiměřenou jistotu, že informace obsažené ve výroční zprávě, které popisují skutečnosti, jež jsou též předmětem zobrazení v účetní závěrce, jsou ve všech významných ohledech v souladu s příslušnou účetní závěrkou. Jsme přesvědčeni, že provedené ověření poskytuje přiměřený podklad pro vyjádření výroku auditora.

Výrok auditora

Podle našeho názoru jsou informace uvedené ve výroční zprávě společnosti Bioinstitut, o.p.s., Křížkovského 8, 771 47 Olomouc, IČ: 26856948 za rok 2010 ve všech významných ohledech v souladu s výše uvedenou účetní závěrkou.

V Olomouci dne 20. 06. 2011

OL AUDITING, s. r. o.

tř. Svobody 956/31, 772 00 Olomouc

oprávnění Komory auditorů České republiky č. 286

odpovědný auditor: Ing. Josef Špaček, č. oprávnění KA ČR 1153

Přílohy: Výroční zpráva společnosti Bioinstitut, o.p.s., Křížkovského 8, 771 47 Olomouc
IČ: 26856948, za rok 2010

Bioinstitut je členem...

- České technologické platformy pro ekologické zemědělství
- PRO-BIO Svazu ekologických zemědělců
- Zeleného kruhu
- Mezinárodního sdružení IFOAM EU Group

Založení FiBL International

Bioinstitut se stal členem FiBL International – Mezinárodní sdružení výzkumných institucí v oblasti EZ. Sdružení bylo založeno v únoru 2010 na veletrhu BioFach v Norimberku. Cíle sdružení jsou směřovány na rozvoj vědy a výzkumu v oblasti EZ s ohledem na ekologické a sociálně ekonomické aspekty a rovněž na zdraví lidí a zvířat.

Spolupráce

- Výzkumný ústav ekologického zemědělství FiBL – Švýcarsko, Německo, Rakousko
- PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců, Šumperk a jeho regionální pobočky
- Přírodovědecká fakulta Univerzity Palackého v Olomouci
- Ministerstvo zemědělství ČR
- Ministerstvo životního prostředí ČR
- Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky
- Nadace Sonnenwiese Stiftung, Lichtenštejnsko
- IFOAM EU Group, Brusel
- Bioforsk – Norský institut pro výzkum v zemědělství a ŽP, Norsko
- Mendelova univerzita v Brně
- Státní rostlinolékařská správa, pracoviště Brno
- Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
- Státní veterinární správa
- KEZ, o. p. s.
- Daphne ČR
- Agritec, s. r. o.
- Ústav zemědělské ekonomiky a informací
- Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy
- PRO-BIO Liga
- ekologické podniky zapojené do sítě Ekozemědělci přírodě

Děkujeme

- kolektivu externích spolupracovníků za spolupráci na tvorbě příruček a metodik
- lektorům přednášejícím na vzdělávacích seminářích
- redakci Měsíčníku BIO
- všem donorům, kteří finančně podporují naše projekty
- všem lidem a organizacím, kteří nás podporují a pomáhají nám v naší práci

www.bioinstitut.cz

Kontakty

Bioinstitut, o. p. s.

Institut pro ekologické zemědělství
a udržitelný rozvoj krajiny

Adresa sídla:

Křížkovského 8
771 47 Olomouc
Česka republika

Adresa kanceláře:

Tř. 17. listopadu 50
771 46 Olomouc

IČ: 268 569 48, DIČ: CZ 268 569 48

tel: +420 585 631 182 e-mail: info@bioinstitut.cz

Společnost zapsána v rejstříku u Krajského soudu v Ostravě ke dni 9. 4. 2005, Oddíl O, vložka 198

Sponzorský dar

Pokud Vás činnost Bioinstitutu pro sektor ekologického zemědělství zaujala a chcete-li nás v ní finančně podpořit, můžete nám poslat sponzorský dar bankovním převodem na číslo účtu vedeného u Československé obchodní banky a. s.: 196 757 397 / 0300

Uvítáme jakoukoli finanční podporu našich aktivit. Pokud si přejete, abychom Vám zaslali potvrzení o přijetí daru (např. pro účely daňového přiznání), zašlete nám e-mail s potřebnými informacemi (jméno a adresu trvalého bydliště). Za jakýkoli finanční příspěvek Vám předem velmi děkujeme!